

ARBETS- PENSION

1973 nr

4

UTGIVEN AV

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

ARBETS- PENSION

1973 Nr 4

Utgiven av Pensionsskyddscentralen

HUVUDREDAKTÖR: YRJÖ LARMOLA
REDAKTIONSSEKRETERARE: PENTTI LAHTINEN

REDAKTIONSRÅD: YRJÖ LARMOLA,
ORDFÖRANDE, MARKKU HÄNNINEN, PENTTI KOI-
VISTOINEN, PERTTI LAESVUORI, ESKO PROKKOLA

REDAKTIONENS ADRESS: KALEVAGATAN 4
00100 HELSINGFORS 10 • TELEFON 64 25 11

Innehåll:

Hur uppskatta företagarens arbetsförmåga s. 3 • Om rehabiliteringen s. 5 • Om konstnärer-
nas pensionsskydd s. 10 • Nya cirkulär s. 15 • Kreditförsäkringen s. 16 • Arbetspensions-
tagarens besvärskanaler s. 20 • Ansvarsfördelningen år 1972 s. 24 • Löneindex och mark-
belopp år 1972 s. 28 • Uppgifter om arbetspensionstagarna s. 29 • Uppgifter om arbets-
pensionsanstalternas verksamhet s. 31 • English summaries s. 33

Vi ber Er vänligen returnera detta kort i så fall, att Ni önskar erhålla tidskriften Arbetspension även nästa år till den adress, Ni uppger. Eventuell adressförändring kan även göras med detta kort.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN
Informationsavdelningen

Pensions-
skydds-
centralen
betalar
portot

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

**Redaktionen för tidskriften
ARBETSPENSION**

**Kalevagatan 6
00003 HELSINGFORS 300**

Svarsförsändelse

Hfors 10/10 tillstånd 1119

Jag önskar erhålla tidskriften **ARBETSPENSION** under följande adress:

Namn:

Närmare adress:

Postnummer och postanstalt:

Hur uppskatta företagarens arbetsförmåga?

En av arbetspensionslagstiftningens grundläggande principer är, att pensionen baserar sig på lönens belopp. Denna måttstock är lätt att tillämpa då det gäller att räkna ut en anställd persons pension: hans lön är ett entydigt begrepp, som det är lätt att definiera. För företagarens del är situationen en annan. För att hans arbetsinkomst skulle kunna jämföras med en anställds lön, har det varit nödvändigt att utveckla rätt detaljerade bestämmelser om, hur arbetsinkomsten skall uppskattas. Men tolkningssvårigheter förekommer ofta.

Den lagändring från ingången av år 1973, som innebar ibruktage av delpensioner, medförde även tolkningssvårigheter för företagarnas vidkommande. Erhållande av delpension förutsätter, att vederbörande drabbats av sjukdom, lyte eller skada, på grund varav hans arbetsförmåga uppskattas ha nedgått med minst två femtedelar. Då en anställds arbetsförmåga minskar, reflekteras detta för det mesta direkt på arbetets mängd

eller kvalitet, och den vägen på lönen. Då går det för sig att rätt exakt jämföra den uppkomna situationen med den tidigare. Att företagarens arbetsförmåga blir nedsatt syns däremot inte nödvändigtvis i företagets verksamhet, åtminstone inte genast. Det kan hända, att det resultat av arbetet, företagaren själv får, blir mindre än tidigare, men då nedsättningen av hans arbetsförmåga skall uppskattas, är den som skall avgöra pensionsärendet i allmänhet nödgad att förlita sig på läkarutlåtande och vederbörandes egen uppskattning, utan den preciserade kunskap, som kan erhållas om ändringarna i en anställds arbete och lön.

Det vore påkallat att uppnå en enhetligare praxis såväl med tanke på företagarens rättsskydd som systemets allmänna ändamålsenlighet. Detta behov understryks av, att det finns anmärkningsvärt många företagare just bland delpensionssökandena.

Nuvarande praxis kunde i princip göras exaktare på två sätt. Vid invalidpensionsavgörande kunde man i högre grad än hittills fästa uppmärksamheten vid sådana ändringar i sökandens hälsotillstånd, som kan fastställas medicinskt. En annan möjlighet är att söka finna andra hjälpmedel och källor, genom vilka en faktisk nedsättning av förvärvsförmågan kan utredas noggrannare än förut. Att poängtera de medicinska faktorerna skulle kunna leda till schematiska lösningar — och just sådana ville man undvika, då man vid reformen av invalidpensioneringen underströk de sociala omständigheternas betydelse vid sidan av de medicinska. Behovet att finna nya mått för uppskattning av nedsättningen av företagarens arbetsförmåga — och av arbetstagarens arbetsförmåga överhuvud — återstår alltså.

Rehabiliteringen är inte bara gymnastik

Rehabiliteringen som begrepp härstammar dels från hälso- eller rättare sagt sjukvården, dels från socialpolitiken. Den principiella grunden för rehabiliteringen började ta form då man konstaterade, att anpassningen av en person till normalt liv efter upplevt olycksfall eller sjukdom kräver systematisk ledning och övning utöver den normala sjukvården.

Det räcker inte med, att råda bort på de fysiska besvären så långt det går, man måste även ta i beaktande alla andra ändringar — psykiska, sociala, praktiska osv. — som sjukdomen medför i den normala livsföringen.

I försäkringens och i synnerhet i socialförsäkringens krets har rehabiliteringen funnits med redan länge. Den olycksfallsförsäkringskommitté, som var verksam 1962—1966, föreslog att rehabiliteringen skulle innefattas som en lagstadgad del i olycksfalls- och trafikförsäkring. Till arbetspensioneringen anslöts inte någon obligatorisk rehabilitering, utan den blev beroende av frivillighet. APL ger möjlighet till rehabilitering, men där stadgas ej, att rehabilitering skall givas. Kommittéen i början av 60-talet var av den mening, att man tillsvidare saknade tillräcklig erfarenhet på basen av vilken man skulle ha kunnat uppgöra regler för rehabilitering i samband med arbetspensioneringen.

Erfarenheter har vunnits av den frivilliga rehabiliteringen. Arbetspensionsanstalternas förbund rekommenderade från första början, att pensionsanstaltern skulle inleda rehabiliteringsverksamheten på försök. Detta ledde till inrättandet av Försäkringsbranschens rehabiliteringscentral, som är en byrå, gemensam för olycksfalls-, trafik- och arbetspensionsförsäkring. Centralen fyller tio år 1974.

— **Vad menas med rehabilitering, centralens direktör, magister Veikko Niemi?**

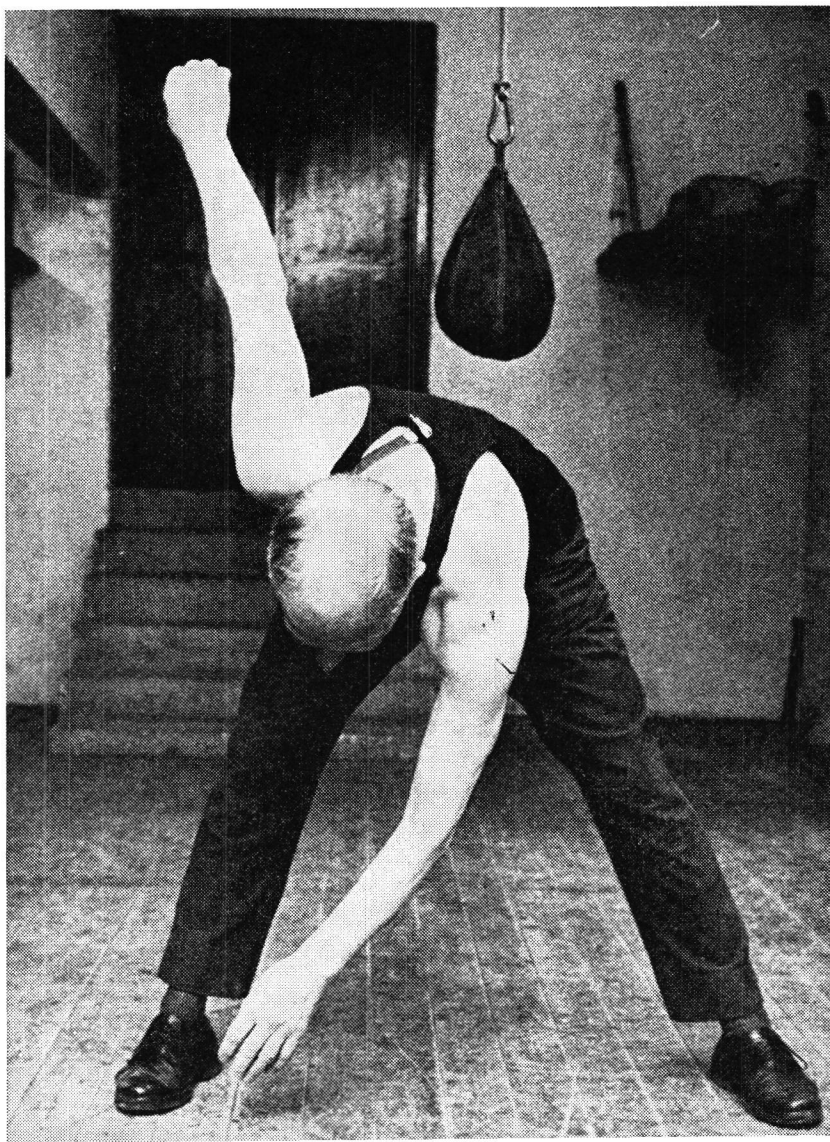
— Rehabiliteringen omfattar en viss helhetssyn beträffande den sjukes situation och behov, men förvaltningsmässigt och med tanke på utvecklingen anses den bestå av fyra delområden, nämligen ett medicinskt, ett allmänbildande, ett yrkesmässigt och ett socialt. Emedan måttstocken inom

arbetspensioneringen genomgående är arbetsförmågan och möjligheten att förvärva inkomster genom arbete, är det den yrkesmässiga rehabiliteringen som står arbetspensioneringen närmast. Ur systemets synvinkel är de övriga delområdena redskap, som betjänar den allmänna målsättningen, återfåendet av arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter.

— **Rehabiliteringen är en bransch, som såväl till sina principer som till sina metoder är ny. Hur ser de huvudsakliga utvecklingslinjerna ut?**

— Det område, som är i behov av kraftigt utvecklande är den rehabilitering, varmed siktas till bibehållen arbetsförmåga; vi kallar det hellre så än förebyggande rehabilitering. Sådan rehabilitering har redan i några enskilda fall kunnat givas, stadgandena ger möjlighet därtill, och den lämpar sig väl för rehabiliteringens konstruktioner.

I allmänhet är utgångspunkten för rehabiliteringsåtgärderna inom ett pensionssystem rätt svår. En person, som tidigare arbetat, har tre olika gånger fått uppleva, att hans spel är slut; först har han själv märkt, att han

inte orkar mera, sedan har en läkare talat om det för honom och slutligen har saken fastställts med ett pensionsbeslut. Det är från denna situation som rehabiliteraren först kommer med i bilden, hans utgångspunkt för rehabiliteringsåtgärderna. Det vore i flera avseenden bättre, om rehabiliteringen kunde inledas redan innan symptomen uppenbarar sig eller senast då de första symptomen visat sig. Helst borde man kunna arbeta i själva arbetsmiljön.

Ett annat område inom rehabiliteringen, som är under utveckling, är hela den metodiska sidan. Metoderna undergår som bäst en grundlig omarbetning.

Den yrkesmässiga rehabiliteringens metoder utvecklades i den situation, som rådde strax efter kriget, och som var helt annorlunda än nu. Efter kriget var de som skulle rehabiliteras mest unga män, som visserligen hade blivit sårade men som annars var friska. De nuvarande personer, som får rehabilitering, är för det mesta medelålders kroniker, som sjukdomen till-

sammans med andra problem fört i en regelrätt trollicirkel. Rehabiliteringen dem kräver helt annorlunda metoder, helt andra grepp än vården av yngre, som lider av någon enda skada.

Och man skall inte tro, att rehabiliteringen av en i arbetslivet sliten människa vore något slags ungdomselixir. Vi anser, att arbetet varit nyttigt, ifall vi förmår framskjuta pensioneringen t.o.m. med ett halvt år eller ett år.

— Hur skulle Ni beskriva den rehabilitering av arbetspensionsförsäkrade, som utförts hitintills?

— Det har fram till dessa dagar varit fråga om försöksartad verksamhet i relativt liten skala. Av Försäkringsbranschens rehabiliteringscentrals volym utgör den cirka en tredjedel. Resultaten utvisar, att verksamheten såväl ur samhällets som individens synpunkt är lönsam. Vad individen beträffar är den lönsam även i annat avseende än att lönen alltid är förmer än pensionen. Att arbeta betyder för den enskilde även mycket mera än att förtjäna pengar.

— Vad betyder den i början av fjolåret ibruktagna delpensionen för rehabiliteringen?

— Den passade väl in i situation. Delpensionen underlättar övergången från och till arbetsmarknaden. Den är lämplig som en bestående anordning för personer, som har en ständigt nedsatt arbetsförmåga, och även för sådana, vilkas arbetsförmåga varierar periodvis.

— **Borde arbetspensionssystemet inrätta egna rehabiliteringsanstalter?**

— Den tanken har dykt fram upprepade gånger. Man har dock tänkt sig, att det inte är skäl att bygga upp parallella grundsystemen. Att bygga anstalter hör enligt detta till myndigheterna: till medicinalmyndigheterna, skolmyndigheterna etc. Såsom användare av rehabiliteringsanstalter kommer arbetspensionsanstalterna däremot med i bilden rätt kraftigt, och de kan i sin placeringsverksamhet ta hänsyn till — vilket de också gjort — kommunernas och andra sammanslutningars behov vid finansiering av anstalter och undersökningsprojekt.

Det är å andra sidan viktigt att observera, att rehabiliteringen inte är synonym till anstalternas verksamhet. De längst utvecklade rehabiliteringsystemen i olika länder är uttryckligen inga anstaltsystem, utan deras centrala uppgifter består av rådgivning, koordinering och skötseln av rehabiliteringsprocessen. Det är t.ex. möjligt att på arbetsplatserna anordna sådan verksamhet, som lämpar sig för rehabiliteringens målsättning.

— **Hur är rehabiliteringsverksamheten koordinerad för närvarande?**

— Det finns tre samarbetsorgan, social- och hälsovårdsministeriets konsultativa kommission för invaliditetsärenden, arbetskraftsministeriets konsultativa kommission för placering i arbete av personer med nedsatt arbetsförmåga, samt Folkpensionsanstaltens konsultativa kommission för rehabiliteringsärenden. Försäkringsbranschens rehabiliteringscentral verkar såsom ett frivilligt samarbetsorgan i branschen.

— **Under drygt tio år har arbetspensioneringen genom erfarenhet blivit allt bättre täckande i flera avseenden. I arbetsmarknadsorganisationernas sk. UKK-avtal år 1971 gavs den principen stöd, att rehabiliteringen borde göras lagstadgad även på arbetspensionssidan. Måne denna tanke baserade sig på en rehabiliteringsexperts erfarenhet?**

— Jag skulle tro, att det här var fråga snarare om ett tryck än om erfarenhet. Grunden var tanken på pensionstagarens rätt, kanske inte så mycket en uppskattning av rehabiliteringens resultat. Man utgick ifrån, att det är inkonsekvent att ett olycksfallsoffer skall ha rätt till rehabilitering medan en pensionstagare endast har en möjlighet därtill. Ärendet togs fram av fackorganisationerna. Sedan avtalet godkänts behandlades frågan om utvidgad rehabilitering i en expertgrupp. För närvarande ligger ärendet i arbetskraftsministeriet.

Arbetspension återkommer till rehabiliteringsfrågorna nästa år.

Om konstnärernas pensionsskydd

Hela den tid, arbetspensionssystemet varit i kraft, har frågan om konstnärernas pensioner väckt ett rätt stort intresse i offentligheten. Att arbetspensionslagarna trädde i kraft gav givetvis inte upphov till konstnärernas pensionsproblem. Dessa hade upptäckts redan vid förra sekelskiftet, om man kan dra slutsatser av, att statsmakterna då åtog sig att dela ut sk. extra konstnärspensioner. Den förste mottagaren av konstnärspension var veterligen Pietari Päivärinta, som beviljades sådan pension år 1902. Arbetspensionslagarna har allmänt taget inneburit en väsentlig förbättring av konstnärernas pensionstrygghet, men det är å andra sidan sant, att de ej löst alla problem, som ansluter sig till frågan.

Livligast torde lagen om pension för företagare ha diskuterats. Kritiken har främst kommit från författare och bildkonstnärer, vilka huvudsakligen berörs av lagen. Det sätt, på vilket missnöjet framförts, har ofta givit anledning att anta, att det i grund och botten vore fråga om om metafysiska värderingar beträffande konstnärens ställning och roll. Konstnärerna har

ej kunnat tolerera, att de inom ramen för företagarpensionslagarna jämställts med övriga företagare, emedan konstnärlig verksamhet inte främst upptas på grund av dess lönsamhet.

I september 1971 tillsatte undervisningsministeriet en kommission med uppdrag att utreda frågan om konstnärernas pensionstrygghet. Till kommissionens ordförande kallades författaren Lassi Nummi. Pensionskyddsscentralen representerades av Matti Uimonen, som kallades till kommissionen som bestående expert. Som resultat av ett och ett halvt års arbete fick kommissionen sitt betänkande färdigt i slutet av juni 1973. *)

Kommissionen lät utomstående forskare utföra en omfattande intervjuundersökning, med vilken man sökte utreda de eventuella problemen beskaffenhet och omfattning samt den omständigheten, i vilka konstnärsgupper problemen mest förekommer. Forskarteamet utgjordes av Simo U. Forss, Heikki Poukka och Jussi Vanamo.

Den första av de svårigheter, kommissionen och forskarna konfronterades med, var att begreppet konstnär är så inexakt. Detta beror på, att benämningen konstnär inte enbart är en deskriptiv attribut, såsom t.ex. snickare, utan att den innefattar en värderande aspekt. Det enklaste sättet att definiera, vad som menas med en konstnär vore väl att säga, att en konstnär är en person, som helt eller till största delen får sin utkomst från bedrivande av konst. Denna definition skulle dock lämna utanför betraktelsen ett stort antal berömda personer, som anses vara — och som själva anser sig vara — konstnärer, men som det oaktat skaffar sin huvudsakliga utkomst genom annan än konstnärlig verksamhet. Samma sak kan uttryckas även annorlunda: konsten ensam kan ge utkomst åt endast ett fåtal, och därför nödgas även många meriterade konstnärer att förvärva sin utkomst genom annat arbete.

I praktiken var kommissionen tvungen att avstå från försöken till definition av begreppet och att tillägna sig den smått lexikografiska ståndpunkten, att konstnär är en person, som i det allmänna språkbruket kallas konstnär. Detta låtar måhända för vidlyftigt, men som försvar kan anföras, att även konstnärorganisationerna använt liknande definitioner då de valt medlemmar.

Däremot beslöt man utesluta arkitekterna från kommissionens utredning. Dessa är visserligen konstnärer enligt såväl det allmänna språkbruket som i den mening, som avses i stantens konstförvaltning, men deras pensionstrygghet verkar på basen av erhållen utredning på allt sätt vara i skick. Å andra sidan innefattades i den undersökning, kommissionen lät utföra, representanter för vissa sådana områden, som inte i allmänhet

*) Taiteilijain eläketurvatoimikunnan mietintö. Kommittébetänkande 1973:100.

räknas till konsten, såsom vetenskapliga och opinionsförfattare, freelancejournalister och kritiker. Grund för detta var, att dessa personers arbete ur pensionssynpunkt ävensom i flera andra avseenden helt kan jämföras med konstnärens.

Den utredning om bristerna i konstnärernas nuvarande pensionstrygghet, som ingår i betänkandet, är synnerligen detaljerad. Det framgår bl.a. att problemen ej är likadana i alla konstnärsgupper.

För det första finns det en hel del konstnärer, som inte har några som helst pensionstrygghetsproblem. Till denna grupp hör de, som får sin huvudsakliga utkomst i arbets- eller tjänsteförhållande som konstnär (t.ex. en del av musikerna och skådespelarna). För dem uppkommer givetvis arbets- eller tjänstepension på samma sätt som för övriga löntagare.

En mera problematisk grupp utgörs av de konstnärer, som utför sitt arbete såsom egna företagare. I detta sammanhang bör man först ta upp den redan i början konstaterade skillnaden i betraktelsesätten vad den konstnärliga verksamheten beträffar. Det är sant, att man i FöPL på ett rätt neutralt sätt definierar företagaren som en person, som utför förvärvsarbete utan att stå i annans tjänst. Det oaktat är konstnärernas protester gentemot denna benämning inte helt grundlösa. Med någon överdrift kan man påstå, att en företagare i någon annan bransch, om hans företagarkerksamhet blir olönsam, byter bransch hellre än utför arbete, som inte är ekonomiskt lönsamt. Konsten anses däremot kräva en annorlunda inställning. En person, som blir konstutövare, kan egentligen inte vänta sig att få en ersättning, som motsvarar hans arbetsinsats. Det ekonomiska motivet är inte primärt i konstnärens arbete. Den konstnärliga verksamheten värderas jämfört med övrig företagarkerksamhet snarare som mål än som medel.

Genom både kommissionens egna och tidigare undersökningar kan man utvisa, att största delen av t.ex. författarna och bildkonstnärerna är inkapabla att förvärva sin utkomst enbart genom konstnärerverksamheten. Det är verkligen inte fråga om, att konsten för dessa personer vore endast något slags fritidshobby. De anser den vara sitt egentliga arbete, men deras konst "säljer" inte tillräckligt bra, varför de nödgas ty sig antingen till stipendier eller annat yrke.

Inbetalningen av företagarpensionspremier försvåras dessutom av, att arbetsinkomsten är så oregelbunden. Den tid, som går åt till förfärdigandet av ett konstverk varierar beroende på verkets beskaffenhet, men såvitt det inte rör sig om ett beställningsarbete, kan konstnären under den tiden just inte ha annan inkomst än stipendier. I synnerhet för bildkonstnärerna åsamkar verkens förfärdigande och insamlandet av en utställning avsevärda kostnader. Av denna orsak visar i synnerhet de yngre konstutövar-

na försiktighet vid företagarpensionsförsäkringens upptagande, och definerar oftast sin arbetsinkomst enligt miniminivån i branschen.

Alldeles särskilda och uttryckligen för denna yrkeskår karakteristiska problem förorsakas av, att konstnärerna erhåller en del av sina inkomster i form av stipendier. Staten beviljar årligen konstnärstipendier för ett, tre och fem år. Under stipendietiden erhåller konstnären månatligen ett belopp, som motsvarar statens lönegrad A 20, skattefritt. Stipendierna utgör sålunda en betydande andel av konstnärens totalinkomst. Stipendiet är dock ingen lön, varför den som beviljar stipendiet inte erlägger pensionsförsäkringspremie för dess del. Ifall konstnären för stipendietiden lämnar sitt egentliga förvärvsarbete och lever på stipendiet, uppkommer för honom inte pension för denna tid från någon källa.

Konstnären kan givetvis själv uppta FöPL-försäkring för den del det är fråga om stipendiet, men den undersökning, kommissionen lät utföra, visade att detta ofta inte görs. Orsaken är naturligtvis den, att pensionsförsäkringspremierna skulle sluka en ansevärd del av stipendiet, i synnerhet då man tar beaktande, att stipendierna inte höjdes då företagarpensioneringen trädde i kraft. Dessutom bör man beakta, att stipendierna är skattefria inkomster, medan skatt avdras från pensionsinkomsten. Av detta följer, att om man för stipendiets del önskar utöka pensionstryggheten i samma förhållande som för övriga förvärvsinkomsters del, borde pensionsförsäkringspremie inbetalas för så stor inkomst, att den efter innehållning av skatt skulle motsvara stipendiets belopp.

En tredje problemgrupp utgörs slutligen av de konstnärer, för vilka tillfälliga arbetsförhållanden är kännetecknande. Ifall arbetsförhållandena blir kortare än en månad, faller de utanför APL:s tillämpningsområde. Karens-tiden går knappast att förkorta utan djuptgående ändringar i hela systemet. Korta arbetsförhållanden utgör problem för närvarande i synnerhet för underhållningsmusiker och free-lanceskådespelare.

Avlägsnande av ovan beskrivna missförhållanden genom utvecklande av arbetspensionslagstiftningen vore troligen möjligt, men i inget fall lätt. Kommissionen inlät sig inte på ett sådant försök, och den skulle tydligen ha saknat förutsättningar för det. I kommissionens sammansättning hade nämligen statsförvaltningens och konstnärorganisationernas representation observerats kraftigast. Däremot föreslog kommissionen för utredande av de möjligheter, som ansluter sig till arbetspensioneringen, att en ny arbetsgrupp skulle tillsättas, i vilken även arbetspensioneringens sakkännedom skulle vara representerad i tillräcklig mån.

Kommissionens övriga förslag går ut på, att statens extra konstnärspensioner skulle utvecklas så, att de bättre än förut skulle fylla sin uppgift såsom komplement till konstnärernas lagstadgade pensionsskydd.

Antalet konstnärspensioner, som beviljas en gång om året, var långa tider 12. År 1970 steg det till 18, och åren 1972 och 1973 beviljades vardera året 25 pensioner. Kommissionen föreslår nu, att man redan år 1974 skulle bevilja 40 fulla konstnärspensioner, och att antalet successivt skulle utökas med fem varje år så att 70 fulla konstnärspensioner skulle beviljas år 1980.

För att detta system så väl som möjligt skulle fylla sin uppgift, föreslår kommissionen dessutom, att det belopp, som årligen reserverats för konstnärspensioner, skulle kunna delas ut antingen som fulla eller som delpensioner. Den fulla pensionen skulle såsom fn. motsvara den fulla tjänstemannapensionen enligt statens lönegrad A 12 och delpensionen skulle utgöra hälften av detta belopp. I detta sammanhang är det skäl att komma i håg, att konstnärspensionen i likhet med stipendiet är skattefri inkomst.

Den andra anmärkningsvärda reform, som kommissionen inkommit med förslag om, är att familjepensioner skulle anslutas till statens konstnärspensioner. För närvarande finns inga familjepensioner. Enligt kommissionens förslag skulle familjepensionen kunna beviljas enligt normal praxis till änkan och de under 18-åriga barnen till konstnär, som uppburit pension.

Statens konstnärspension skulle även i den form, som förslås av kommissionen, framför allt vara ett erkännande för en värdefull konstnärlig insats, men vid beviljandet borde även sociala synpunkter tagas i beaktande. På grund av att konstnärskåren ökats kraftigt har praktiken varit sådan redan ett antal år. Man har nödgats utföra gallring även mellan synnerligen meriterade konstnärer.

Tvenne anmärkningsvärda tilläggsförslag har anförts i den reservation, som anslutits till betänkandet, och som undertecknats av kommissionens konstnärmedlemmar Raimo Heino, Lassi Nummi och Raimo Vikström.

Det första tilläggsförslaget går ut på, att staten borde åta sig att sköta om konstnärernas pensionskydd för den tid, de erhåller stipendier. Det må konstateras, att sedan kommissionen fått sitt betänkande färdigt, har Konstens centralkommission inkommit med förslag om reform av statens konstförvaltning, varvid den antagit enahanda ståndpunkt och dessutom anför, att åtminstone en del av konstnärstipendierna skulle ändras till konstnärslöner, varvid till dem utan vidare skulle ansluta sig rätt till pension.

I ett förslag, som ingår i den andra reservationen, fästs uppmärksamheten vid, att statens konstnärspension beviljas numera först, då konstnärens behov av pension faktiskt blivit aktuell. Undertecknarna har föreslagit, att förutom konstnärspensioner av nuvarande typ meriterade konstnärer skulle kunna beviljas rätt till pension redan under deras aktiva tid. En pension, som beviljats såsom "preliminär" skulle träda i kraft när konst-

nären uppnår pensionsåldern eller blir arbetsförmögen. Efter hans död skulle familjepension beviljas åt hans anhöriga. Enligt förslaget skulle dessa "preliminära" rättigheter till pension per år beviljas ett i lagen nämnt minimiantal, t.ex. 12—20 st. Till en början skulle de inte medföra några kostnader för staten, och senare skulle de minska behovet av omedelbart beviljade pensioner av nuvarande typ.

Då man försöker väga förslagen i såväl det egentliga betänkandet som i reservationerna måste man åter komma i håg, att konstnärernas ställning i samhället är egenartad. De utför arbete, som i flera fall inte förmår ge dem en tillräcklig utkomst. Trots allt anser sig samhället vara i större behov av konst, än vad efterfrågan förutsätter. Av denna anledning har en varierande stödfloa blommat upp, som sträcker sig till såväl den privata som till den offentliga sektorn (stipendier, priser, statspensioner etc.). Detta är ett resultat av en lång och delvis okoordinerad utveckling, i vilken något slags ordning under senare år bragts av statens aktiva, centraliserade konstpolitik. Ur denna synvinkel sett vore en av staten given garanti för konstnärernas pensionstrygghet inte endast en särskild rätt, som skulle tilldelas en yrkeskår, utan den skulle utgöra en konsekvent fortsättning till de åtgärder, genom vilka samhället försäker upprätthålla ett tillräckligt utbud av konst.

Nya cirkulär

	Angående	Distribution:
Nr 15	2. 10. 1973 Ansvarsfördelningskoefficienterna för år 1972	Arbetspensionsanstalterna
Nr 16	10. 10. 1973 Övervakningen av pensionstagare	Arbetspensionsanstalterna
Nr 17	19. 10. 1973 Regeringens proposition med förslag om ändring av lagen om barnbidrag och av vissa andra lagar, som ansluter sig till reformen av systemet för utjämning av familjekostnaderna	Arbetspensionsanstalterna
Nr 18	31. 10. 1973 Regeringens proposition med förslag till lagstiftning angående avträddelsepension	Arbetspensionsanstalterna
Nr 19	1. 11. 1973 Arbetskraftsmyndighets intyg för arbetslöshetspension	Arbetspensionsanstalterna
Nr 20	9. 11. 1973 Löneindextal för år 1974	Arbetspensionsanstalterna
Nr 21	15. 11. 1973 De i arbetspensionslagarna stadgade marktödden motsvarande indextalet för år 1974	Arbetspensionsanstalterna

Kreditförsäkringen och dess premier

Pensionsskyddscentralen — arbetspensioneringens centralanstalt — bedriver också själv försäkringsverksamhet, dock inte genom att bevilja pensionsförsäkringar, vilket ankommer på pensionsanstalterna. Däremot bedriver PSC skadeförsäkringsverksamhet genom att bevilja kreditförsäkringar. I det följande är det meningen att berätta, varför man anslutit detta bihang till arbetspensioneringen, och att i korthet beröra frågor i anslutning till valet av kreditförsäkringens premiegrund.

I samband med pensionsförsäkringsverksamheten uppstår i allmänhet sparkapital, som placeras tillbaka i produktionen i form av lån. Dessa är antingen lån, om vilka ansöks på normalt sätt hos pensionsanstalterna, eller ock lån, som uppstår då en del av arbetsgivares pensionsförsäkringspremie kvitteras mot en skuldsedel. Ett förfarande, som avviker från detta tillämpas i de fall, där arbetsgivaren grundat en pensionsstiftelse och genom den anordnar pensionsskyddet. Därvid överför nämligen arbetsgivaren, i stället för att betala försäkringspremier, i samband med sitt bokslut medel till pensionsstiftelsen. En övre gräns för en dylik överföring utgörs av stiftelsens pensionsansvar. Arbetsgivaren kan stå i skuld till sin pensionsstiftelse på samma sätt som till ett pensionsförsäkringsbolag, men om stiftelsens tillgångar och arbetsgivarens skuld till stiftelsen inte täcker hela pensionsansvaret, har stiftelsen ansvarsbrist. I samtliga dessa fall

— det må sedan vara fråga om skuld eller avvarsbrist — är de tillgångar, som i framtiden behövs för utbetalning av pensioner, i arbetsgivarens bruk och i produktionens tjänst. Med deras hjälp skapas bl.a. nya arbetsplatser. I lagen uppräknas, vilka säkerheter pensionsanstalterna kan acceptera vid sin långivning. Stiftelses avvarsbrist utgör dock ej arbetsgivares skuld, stiftelse har t.ex. inte i fall av konkurs möjlighet att utfå sina fordringar från konkursboet. Innan arbetspensioneringen trädde i kraft var det rätt vanligt, att stiftelsens avvarsbrist medförde en sänkning av de intjänade pensionerna, om man nödgades upphäva stiftelsen till följd av arbetsgivarens konkurs.

Då arbetspensioneringen upprättades, innefattades i den en möjlighet att anordna pensionsskyddet i pensionsstiftelse. Nu förordnade man dock, att arbetsgivaren var skyldig att för sina arbetstagare bekosta det i lagen nämnda minimipensionsskyddet. För att denna förpliktelse skulle uppfyllas för pensionsstiftelsernas vidkommande tog man i bruk kreditförsäkringen, med hjälp varav Pensionsskyddscentralen fick den bevakningsrätt för avvarsbristens del, som stiftelserna saknade. Av denna orsak stadgades, att kreditförsäkringen var obligatorisk för pensionsstiftelserna, och även för pensionskassorna, och tillika stadgades, att kreditförsäkringen duger även som säkerhet för lån, som beviljats av försäkringsbolagen. För pensionsstiftelsernas och -kassornas del blev kreditförsäkringen obligatorisk för hela pensionsansvarets del — alltså även för den del av ansvaret, som har täckning i form av realegendom. I praktiken innebär detta, att Pensionsskyddscentralen ålades att övervaka stiftelsernas och kassornas placeringar.

Pensionsskyddscentralens kreditförsäkring har sålunda till uppgift att säkra pensionsskyddet enligt arbetspensioneringen i de fall, där det inte täckts i tillräcklig mån genom fondering eller där tillräckliga säkerheter inte finns över att tillgångarna placerats på ett betryggande sätt. Denna tanke har sgs. ordagrant citerats från den av kreditförsäkringsarbetsgruppen år 1962 uppgjorda promemoria, i vilken anfördes, att PSC skulle sköta den kreditförsäkring, som förutsattes i APL. Lätt förenklat kunde man säga, att sådana arbetsgivare, som upptagit kreditförsäkring, svarar gemensamt för, att konkurser av enskilda arbetsgivare inte kan äventyra utbetalningen av framtida pensioner. Med hjälp av de kreditförsäkringspremier, arbetsgivarna erlägger, kan PSC i stället för den i konkurs rådde arbetsgivaren erlægga den del av lånet eller avvarsbristen, som ej kan bevakas i konkursen, samt den del av pensionsstiftelsens eller -kassans med realegendom täckta pensionsansvar, som vid upphävandet av stiftelsen eller kassan skulle gå förlorad på grund av realiseringsförlust.

Hur borde man då fastställa försäkringspremiens storlek i ett dylikt

kreditförsäkringssystem? I allmänhet tillämpas vid kreditförsäkring även-
som i bankverksamhet jämnrsta avgifter; premiens eller avgiftens storlek
beror endast av storleken på det lån, som skall garanteras, men inte av
låntagarens likviditet. I den kommitté, som förberedde arbetspensione-
ringen, torde man också ha utgått ifrån jämnrsta premier. Slutresultatet
blev dock en premie, som är graderad enligt låntagarens likviditet. Vad
var det som föranledde denna ändring?

Om man hos en bank söker garanti för ett lån, är det inte utan vidare
klart att man får den. Bankerna ställer stränga fordringar på sina garanti-
kunders likviditet. Dessutom är det normalt, att bankerna kräver säker-
heter innan de kan bevilja garantier. Vid riskurvalet har våra stora affärs-
banker möjlighet att utnyttja sakkunskapen i sitt omfattande nät av filialer.
Enligt lagen är däremot PSC skyldig att bevilja och att upprätthålla kredit-
försäkring, och endast i så fall, att kreditförsäkringsansvaret överstiger
en viss gräns kan motsäkerhet erfordras. Ifall premien i en kreditförsäk-
ring, som inte har möjlighet till riskurval vore jämnrstor, skulle den ut-
nyttjas mest av svaga, t.o.m. konkursfähiga företag. Då skulle man vara
tvungen att höja premien, vilket åter skulle avskräcka bättre företag. Vid
upprepningar skulle denna utveckling leda till kreditförsäkringsverksam-
hetens förtvining. För att PSC:s kreditförsäkring skulle kunna bedrivas
framgångsrikt är det sålunda nödvändigt att premiens storlek är beroende
av företagets solvens och likviditet. Men var få tillräckligt goda kriterier
för bedömning av dessa egenskaper, i all synnerhet då PSC inte har något
sakkunnigt nätverk utanför Helsingfors? Tydligt bör premien basera sig
t.ex. på sådana uppgifter, som rätt enkelt kan fås ur balanserna, vilka inte
i alltför hög grad skulle störas av konjunkturerna. Premiegrunden borde
även vara tillräckligt enkel, och den borde lämpa sig på de flesta fallen
för att inte uträkningen av premierna skulle bli alltför betungande. Man
väntade sig ju, att fallen skulle bli talrika.

Med dessa krav som utgångspunkt valde man slutligen att som krite-
rium för företagets likviditet ta förhållandet mellan företagets nettovärde
och dess skulder. Skulderna framgår av balanserna och nettovärdet ut-
reds på basen av beskattningssuppgifterna. Som nettovärde för t.ex. ett
aktiebolag används aktiestockens beskattningsvärde. Kreditförsäkrings-
premien är sedan desto högre, ju sämre förhållandet är.

Tillsvdare har denna premigrund fungerat rätt så bra. Det är skäl att
konstatera, att man vid beräkningen av aktiernas beskattningsvärde tar i
beaktande även företagets produktivitet. Grunden är dock något schema-
tisk. Flexibilitet åstadkoms genom att förutom grundtariffen använda sig
av specialtariffer. För vissa särskilt riskbetonade branscher har man fast-
ställt höjda tariffer. För några branscher har nedsatta tariffer fastställts,

och dessutom upptas alla sådana fall, där premien överstiger en viss, på förhand fastställd gräns, till närmare betraktelse och alltså specialtarifiering.

Redan den omständigheten, att specialtariffer används, ger anledning till att utreda, hur kreditförsäkringens premiegrund kunde utvecklas. En brist kan likaså anses vara, att de beskattningsuppgifter, som ligger till grund för nettovärdet, alltid är något föråldrade. Företagsekonomin har utvecklats även under den tid, PSC har funnits till. Kunde man kanske från det hållet få kriterier, som beskriver företagets benägenhet till konkurs? I detta sammanhang kan man hänvisa till analyseringen av företagets lönsamhet med hjälp av kassaflödesanalyser, vilket utvecklats av professor Eero Arto, samt till licentiat Åatto Prihtis undersökning av konkurshot och dess uppföljning med hjälp av balanser.

Kreditförsäkringens premiegrund torde knappast kunna utvecklas till en fullständig företagsundersökning. PSC har för närvarande drygt 2 000 kreditförsäkringsskunder, för vilka redovisningsperioden ändras samtidigt. En premiegrund, som skulle vara mycket mera komplicerad än den nuvarande, skulle därför medföra avsevärt större kostnader. Å andra sidan skulle företagsundersökningen kunna leda till ökat övervägande vid beräkningen av premierna. Det kan inte anses vara önskvärt i detta slag av försäkringsverksamhet — det är ju ofta fråga om rätt betydande ekonomiska värden, till och med om ett helt företags existens. Man bör också komma i håg, att Pensionsskyddscentralen såsom kreditförsäkringsgivare inte verkar ensam och oberoende av sin omgivning. Vid valet av premiegrund bör denna växelverkan tas i beaktande. Det är känt, att betydelsen av en likviditetssiffra ökar, om den används allmänt. Till exempel i USA har ett företag, där förhållandet mellan eget och främmande kapital är under $\frac{1}{2}$, synnerligen dåliga verksamhetschanser, emedan kreditgivarna anser denna siffra utgöra en gräns för företagets likviditet. Allmänt taget kan man alltså säga, att kreditförsäkringens premiegrund bör vara tillräckligt allmän och enkel. Premiekalkylen bör kunna framställas i en ostridig form för kunderna. Ifall kreditförsäkringens spelregler inte är tillräckligt bestående och entydiga, kan det uppstå en situation, som påminner om drottningens krocket i Alice i underlandet: "Jag tycker de spelar alldeles tokigt, sade Alice med klagande stämma, och de grälar så att man inte kan höra sin egen röst, och de har inga regler alls. Eller om de har, så följer de inte dem. Du kan inte föreställa dig hur konstigt det är, när alla bollar, portar och racketar är levande varelser. Till exempel en port, genom vilken du borde styra din boll med följande slag, promenerar plötsligt på andra sidan banan, och just när du skall skuffa en igelkott på drottningen, får hon syn på igelkotten och springer sin kos!"

Arbetspensionstagarens besvärskanaler

Matti hade fört ett varierande arbetsliv. Som ung hade han gått till sjöss och hade under årens lopp hunnit segla på alla oceaner. Sedan återvände han till hemlandet och verkade ett par år som färjkarl i Mellersta Finland, varvid han stod i anställningsförhållande till staten. Därefter blev han kommunalanställd gårdskarlvaktmästare, vidare gårdskarlvaktmästare hos två olika enskilda arbetsgivare varefter han blev kyrkvaktmästare i en liten församling i Nordkarelen. Där blev han arbetsoförmögen i en ålder av 48 år och ansökte bl.a. om arbetspension. Då detta skedde i början av detta år, och Matti inte ens avsåg att ansöka om pension enligt de gamla pensionsstadgandena på den offentliga sektorn, behövde han fylla i endast en pensionsansökningsblankett, där han kunde uppge alla sina ovannämnda arbeten. Sin ansökan lämnade han till kyrkostyrelsen, som sedan delade den för handläggning även inom de övriga pensionssystemen.

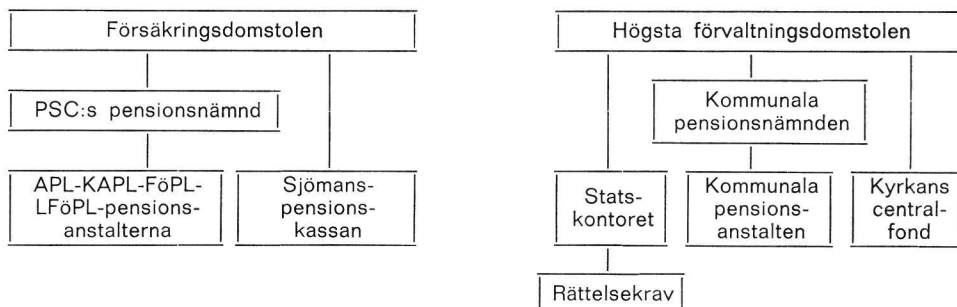
Matti hade haft anställningsförhållanden, som underlydde fem olika pensionssystem. Dessa fem system är:

- 1) PSC-systemet (APL:s, KAPL:s, FöPL:s och LFöPL:s verkställighets-system)
- 2) statens pensionssystem
- 3) det kommunala pensionssystemet
- 4) sjömanspensioneringen
- 5) evangelisk-lutherska kyrkans pensionssystem.

Principen är, att varje pensionssystem för sin del ger ett särskilt beslut i Mattis pensionsärende. Följaktligen kom Matti att i sinom tid få fem olika pensionsbeslut. För PSC-systemets del gavs beslutet av den sista pensionsanstalt, som avses i 12 § förordningen om pension för arbetstagare. Dessutom gavs beslut av 2) statskontoret, 3) Kommunala pensionsanstalten, 4) Sjömanspensionskassan och 5) Kyrkans centralfond.

Matti var inte nöjd med besluten utan ansåg, att han borde ha fått en större pension. Han baserade sitt krav med, att han hade en stor försörjningsplikt. Då samtliga pensionsbeslut var försedda med en besväransvisning, där det talas om, vad den som inte är nöjd med beslutet bör göra för att bevaka sin rätt, besvarade Matti sig med anledning av samtliga beslut hos vederbörande besvärinstanser. Ifall Matti tänkt sig anföra besvär beträffande alla beslut så långt det går genom egentliga medel för

ändringssökande, skulle hans besvärskanaler se ut så här:

Besvärskanaler i vart och ett av de fem pensionssystemen avviker sålunda från varandra. Skissen torde dock påkalla en förklaring för statens pensionssystem del. När besvären angående beslut i statens pensionsärenden tenderar att anropa sig i HFD, ändrades systemet för ändringssökande i den statliga pensioneringen från den 1. 7. 1971 så, att ändring av statskontorets pensionsbeslut inte kan sökas genom besvär innan ett rättelsekrav anförts till statskontoret. Besvär kan anföras först på grund av beslut, som givits med anledning av ett dylikt rättelsekrav.

Rätt till ändringssökande

Arbetspensionstagarens främsta medel att söka ändring är i samtliga nämnda pensionssystem att anföra besvär. Pensionssökanden eller pensionstagaren samt hans lagliga representanter har alltid rätt att besvära sig. "Motpartens" rätt till ändringssökande har däremot anordnats på olika sätt i olika pensionssystem. I PSC-systemet kan pensionsanstalt anföra besvär beträffande pensionsnämndens beslut. Inom sjömanspensioneringen har förutom pensionssökanden eller pensionstagaren också en sådan medlem i Sjömanspensionskassans styrelse, som inte omfattat beslutet, rätt att anföra sina besvär.

I den statliga och kommunala pensioneringen finns ett system för ändringssökande, som är av intresse även i Mattis fall. Ändring av pensionsanstaltens beslut och i den kommunala pensioneringen även av pensionsnämndens beslut kan sökas även av ett särskilt i pensionsanstalten verkamt pensionsombud, som kan yrka på ändring även i en riktning, som är förmånlig för pensionssökanden eller -tagaren. I praktiken har pensionsombuden utövat sin rätt till ändringssökande endast i frågor av principiell betydelse.

Ifall besvärstiden redan hunnit gå ut, har beslutet vunnit laga kraft. Att ändra eller avföra ett sådant beslut är möjligt genom sk. extra åtgärder för ändringssökande, rättelse av beslutet och återbrytande.

Om rättelse ansöks hos den pensionsanstalt, som givit beslutet. Denna har möjlighet att även på eget initiativ ändra beslutet. Förutsättning för en dylik rättelse är dock, att det är fråga om beviljande av en förvägrad förmån, eller om ökning av beviljad förmån, dvs. om ändring av beslut på ett sätt, som är förmånligt för beslutstagaren.

Om återbrytande av beslut ansöks alltid hos pensionssystemets högsta besvärinstans. Återbrytande förutsätter i allmänhet, att beslutet har grundat sig på bristfällig eller felaktig utredning, eller att det tydligt inte varit lagenligt. Såväl pensionsanstalten som pensions sökanden eller -tagaren kan ansöka om återbrytande.

Motstridiga avgöranden i besvärinstanserna

Den sk. principen om senaste pensionsanstalt garanterar inom PSC-systemet, att motstridiga beslut i samma pensionsärende inte kan uppstå. Där emot föreligger möjligheter till motstridiga avgöranden mellan de olika pensionssystemen på grund av, att alla pensionssystem inte har någon gemensam högsta besvärinstans. Motstridiga avgöranden mellan olika pensionssystem kan förekomma i invalidpensionsavgöranden på så sätt, att Matti i det ena systemet anses vara arbetsoförmögen, i det andra inte. Även avgörandena beträffande lagarnas tillämpningsområden och tolkningen av sådana stadganden, som är gemensamma i de olika lagarna, kan avvika från varandra.

Ett problem med tillämpningsområdet skulle det vara fråga om t.ex. i så fall, att statskontoret och Högsta förvaltningsdomstolen skulle anse, att Matti var verksam som egen företagare då han arbetade som färjkarl, och att PSC-systemet inklusive högsta besvärinstansen skulle anse, att Matti därvid stått i anställningsförhållande till staten. I så fall skulle följderna bli en sådan situation, som för närvarande verkar omöjlig, att Matti, som i princip skulle uppfylla förutsättningarna för tillämpning av både lagen om statens pensioner och lagen om pension för företagare, inte för detta arbete skulle få någon pension alls. Hans enda möjlighet skulle vara att försöka förmå någondera av de högsta besvärinstanserna att ta tillbaka sitt ord och återbryta sitt tidigare beslut.

Vid tillämpningen av de gemensamma stadgandena kan pensionssystemens motsatta ståndpunkter framgå t.ex. i olika tolkning av de komplicerade samordningsstadgandena eller vid tillämpningen av de stadganden, enligt vilka avgörs, huruvida vid uträkningen av pensionens belopp den s.k. framtida tjänstgöringstiden eller den motsvarande förvärvsinkomsten tas i beaktande.

Efter dessa "skräckbilder" är det dock skäl att konstatera, att talet om motstridiga beslut huvudsakligen är teori, ty i praktiken har samarbetet

mellan de olika pensionssystemen löpt väl, och motstridiga beslut är synnerligen sällsynta.

Siffror angående besvärärenden ¹⁾

Vid jämförelse av antalet pensionsbeslut under år 1972 med antalet besvär, som gjorts anhängiga i den första besvärinstansen under samma tid, har man försökt utreda, hur stor del av pensionsanstaltarnas beslut som blir underkastade besvär. Utredningen visade, att besvärsprocenten i samtliga pensionssystem understiger fyra, och att den i sjömanspensionssystemet endast är 0,7 procent. Besvärsprocenten kan sålunda anses vara rätt låg.

Vid uppskattning av, i hur hög grad ändringssökande lett till en ändring ur överklagarens synpunkt bör uppmärksamhet fästas förutom vid de beslut, som ändrats, även vid de avgöranden, där ärendet återförvisats till pensionsanstalten. Återförvisande kommer i fråga bl.a. då pensionsanstalten inte prövat ärendet till alla delar, eller då den avgjort det på basen av bristfällig utredning. Granskar man då besluten i första besvärinstansen, är andelen ändrade och återförvisade ärenden 30—35 procent av alla handlagda.

Av de 304 fall ur PSC-systemet, som avgjorts i Försäkringsdomstolen, blev 132 ändrade eller återförvisade, i 179 fall blev besvären eller ansökan om återbrytande förkastade, och i 7 fall lämnades ärendet oprövat eller förföll. Beträffande de ärenden, HFD handlagt, var motsvarande siffror 222, 69, 138 och 0. De rätt höga antalen för ändrade och återförvisade ärenden beror troligen åtminstone för Försäkringsdomstolens vidkommande av, att bland de anhängiggjorda ärendena finns rätt många sådana, där pensionsanstalten besvärat sig över pensionsnämndens beslut eller ansökt om återbrytande av sitt eget beslut.

Den genomsnittliga handläggningstiden för besvärärenden varierar från tre till åtta månader. I undantagsfall kan denna tid dock överskridas avsevärt. Skillnaderna mellan de olika besvärinstanserna är även de stora.

Framtidsutsikter

Att pensionssystemen har olika besvärinstanser medför vissa olägenheter har man redan en längre tid varit medveten om åtminstone bland pensionsexperterna. Ändringar i besvärskanalerna planeras som bäst åtminstone i den s.k. pensionssystemkommittéen. Planerna syftar fr. till att bl.a. upprätta två besvärinstanser i alla pensionssystem, att göra Försäkringsdomstolen till enda högsta besvärinstans och till att utveckla systemet med pensionsombud.

¹⁾ Jag har tyvärr inte haft tillgång till uppgifter angående ev.-luth. kyrkans pensionssystem.

Ansvarsfördelningen av de pensioner år 1972, som pensionsanstalterna gemensamt skall bekosta

(APL 12 § 1 momentet 4 punkten)

År 1972 uppgick de av APL-, KAPL-, FöPL- och LFöPL-pensionsanstalterna utbetalda pensionerna till inalles 598,2 milj. mk. Av dessa var sådana, som pensionsanstalterna skall bekosta gemensamt 347,4 milj. mk, d.v.s. 58,1 % av de utbetalda pensionerna. De senare fördelade sig på följande sätt:

- APL-ålderspensioner 182,3 milj. mk
- av APL-KAPL-invalidpensionerna 74,7 milj. mk, vilket utgör 33,3 % av de utbetalda APL-KAPL-invalidpensionerna
- APL-KAPL-arbetslöshetspensioner 0,6 milj. mk
- av APL-KAPL-familjepensionerna 43,4 milj. mk, vilket utgör 72,9 % av de utbetalda APL-KAPL-familjepensionerna
- av pensioner enligt registrerat APL-tilläggs-pensionsskydd 7,1 milj. mk, vilket utgör 38,0 % av de utbetalda tilläggs-pensionerna enligt APL
- FöPL-pensioner 39,4 milj. mk.

I samband med ansvarsfördelningen utreddes även de pensioner, som hade utbetalats av en pensionsanstalt, men som skulle bekostas av viss annan pensionsanstalt. Dyliga i samband med ansvarsfördelningen utreda pensioner uppbars från 28 pensionsanstalter för cirka 12 700 falls del till ett belopp av 8,2 milj. mk, vilket markbelopp erlades till 76 pensionsanstalter.

Pensionsanstalternas deltagande i kostnaderna för pensioner, som skall bekostas gemensamt

För ovan nämnda pensioner, som skall bekostas gemensamt, uppbars från APL-pensionsanstalterna 309,5 milj. mk, från KAPL-pensionsanstalterna 22,0 milj. mk och från FöPL-pensionsanstalterna 42,7 milj. mk.

Arbetslöshetskassornas centralkassa erlade till Pensionsskyddscentralen för bekostande av de arbetslöshetstillägg, som ingår i arbetspensionerna 11,5 milj. mk, av vilket belopp 0,8 % gick åt för täckande av

Pensionsskyddscentralens kostnader. Av återstoden gottgjordes 24 % till APL- och 76 % till KAPL-anstalterna.

Förskotts fördelningen

Vid förskottsutredningen av pensionsansvaret var de pensionsanstalter med, vilkas tillgodohavande eller avgift i ansvarsfördelningen för föregående år var över 100 000 mark. Förskotts fördelningen förrättades två gånger, den ena i april, den andra i augusti. 54 pensionsanstalter berördes. Av dessa erlade 25 förskott till Pensionsskyddscentralen, vid vardera fördelningen sammanlagt 15,4 milj. mk, och Pensionsskyddscentralen erlade å sin sida förskott i april 15,5 milj. mk och i augusti 18,2 milj. mk till 29 pensionsanstalter. Dessutom erlades i juli till arbetspensionskassorna 8,7 milj. mk, vilket var deras andel av den premie, Arbetslöshetskassornas centralkassa erlagt.

Den slutliga utredningen av ansvarsfördelningen

De koefficienter, som bestämmer ansvarsfördelningen av 1972 års pensioner, fastställdes först i september 1973. Därvid kunde de bestämmas på grund av tillförlitliga uppgifter om utbetalda pensioner och premieinkomst. Det överskott, som stannade hos Pensionsskyddscentralen från denna ansvarsfördelning blev närmast på grund av avrundningen av ansvarsfördelningskoefficienterna endast 0,2 milj. mk. Överskottet från föregående ansvarsfördelning, vilket tagits i beaktande vid denna, var 12,1 milj. mk, vilket belopp i samband med denna ansvarsfördelning återställdes till pensionsanstalterna. Ovan nämnda nya överskott tas i beaktande vid följande ansvarsfördelning.

I den slutliga ansvarsfördelning, Pensionsskyddscentralen förrättat, var gottgörelsen för 68 pensionsanstalters del större än avgiften. Skillnaden var sammanlagt 56,8 milj. mk. Då härifrån avdrogs förskotts fördelningens andel, blev det slutliga tillgodohavandet 22,9 milj. mk. Gottgörelsen var mindre än avgiften för 86 pensionsanstalters vidkommande. De erlägger till ansvarsfördelningen inalles 41,3 milj. mk, varav 10,4 milj. mk i samband med utredningen av den slutliga ansvarsfördelningen.

I tabellen 1 har ansvarsfördelningen för 1972 anförts per typ av pensionsanstalt.

De i tabellen uppgivna premieinkomsterna motsvarar till alla delar inte beloppet av de tillgångar, som faktiskt överförts till pensionsanstalterna. Skillnaden beror bl.a. av de överföringar från tidigare pensionsanordningars tillgångar, som gjorts till det lagstadgade pensionsskyddet, av att här angivna premieinkomster baserar sig på de slutliga premierna och av, att som grund för fördelningen används en teoretisk premieinkomst,

Tabell 1

	Försäkrings- bolag	Pensions- kassor	Pensions- stiftelser	Arbetspens.- kassorna	LPA	Totalt
Antal	8	13	128	4	1	154
APL-KAPL-totalpremieinkomst milj. mk	710.9	72.5	173.9	141.1	—	1 098.4
Premieinkomst enl. APL-grundskyddet milj. mk	642.4	72.5	173.9	—	—	888.8
Fond, som ligger till grund för FöPL-ansvars- fördelningen, milj. mk	164.5	5.3	—	—	—	169.8
Utbetalda pensioner, milj. mk	328.9	29.0	87.5	112.2	40.6	598.2
Utbetalda pensioner, som skall utjämnas, milj. mk	230.4	20.7	61.5	32.6	2.1	347.3
Tillgodohavanden från förskottsfordelningen (inklusive ränta)	10.3	0.8	11.6	18.9*)	2.2	43.8
första tillgodohavandet milj. mk	4.8	0.4	5.4	4.6	1.0	16.2
andra tillgodohavandet milj. mk	5.5	0.4	6.2	5.3	1.2	18.6
Inbetalningar till förskottsfordelningen (inklusive ränta)	25.8	2.0	4.0	—	—	31.8
första inbetalningen milj. mk	13.1	1.0	2.0	—	—	16.1
andra inbetalningen milj. mk	12.7	1.0	2.0	—	—	15.7
Slutliga tillgodohavanden från fördelningen milj. mk	7.7	0.7	6.4	4.1	4.0	22.9
Slutliga inbetalningar till fördelningen milj. mk	5.2	1.3	3.8	0.1	—	10.4

*) inklusive andel av den försäkringspremie, arbetslöshetskassornas centralkassa erlagt.

Tabell 2

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Pensionsanstalter, som deltar i fördelningen, st.	32	77	185	183	177	171	163	161	164	159	154
Arbetspensionsprestationer milj. mk	0.03	2.96	12.68	29.14	54.70	86.29	139.57	209.59	286.54	406.59	598.19
APL-ålderspensioner, som skall utjämnas milj. mk	0.01	0.93	4.52	10.22	18.85	30.87	47.14	74.75	101.82	134.62	182.26
Ovriga pensioner, som skall utjämnas milj. mk	—	0.04	0.51	4.38	6.38	10.38	20.36	38.81	58.52	99.71	165.13
Total premieinkomst, som ligger till grund för utjämnigen milj. mk	86.35	241.02	397.54	353.71	434.53	462.65	515.40	573.11	720.53	978.64	1268.14

som motsvarar den genomsnittliga premien enligt APL. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt deltar i ansvarsfördelningen endast till den del, den utbetalat andra pensioner än sådana, som grundar sig på LFöPL underlydande företagaverksamhet, eller övriga pensionsanstalter utbetalat pensioner, som skall bekostas av LPA.

Om fördelningssystemets utveckling

I tabellen 2 finns några siffror, som belyser fördelningssystemets utveckling.

De pensioner, som skall bekostas gemensamt, har årligen uppgått till närmare hälften av alla pensioner. Förra året hade deras relativa andel stigit från 57,6 % till 58,1 %.

Arbetspensionsinformation till svenska myndigheter

Den nordiska trygghetskonventionen innebär bl.a., att nordiska medborgare, som flyttar från det ena nordiska landet till det andra bevarar rätten till den pensionstrygghet, de intjänat i det förra landet. I praktiken är det inte alltför enkelt att informera om dessa förmåner över gränserna. Redan utredningen av, vilka förmåner som utgår från respektive länder, har visat sig medföra tolkningssvårigheter.

För underlättande av det praktiska arbetet med pensionsfall inbjöd Pensionskyddscentralen och Folkpensionsanstalten gemensamt ett antal tjänstemän från de svenska invandrarbyråerna samt från centralanstalter i socialbranschen och från vissa organisationer med anknytning till sverige-finländarna till ett möte den 19.—21. 11. Vid mötet behandlades olika problem i anslutning till pensionsrätten för de finländska invandrarna i Sverige, både sådana, som stannar där som sådana som flyttar tillbaka. De svenska myndigheter, som har att göra med invandrarna i första och sista hand, fick anvisningar om, hur de skulle förfara då invandrarna behöver hjälp med sina pensionsfrågor.

Vid mötet jämfördes pensionslagstiftningen i Finland och i Sverige, och förfarandet vid ansökan om pension repeterades. Vidare hade man en brevlåda med frågor, som de svenska gästerna insänt på förhand.

Inalles deltog i arbetsmötet femtiofem myndigheter och tjänstemän från Finland och Sverige. På basen av de erfarenheter, som vanns vid mötet, och sådana, som kommer att vinnas i framtiden kommer man så småningom att besluta, på vilket sätt informationen mellan länderna i framtiden kommer att förmedlas.

Löneindex och markbelopp år 1974

Det löneindexantal, som avses i 9 § förordningen om pension arbetstagare och 9 § förordningen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden är 315 för år 1974. 1973 års löneindexantal är 274. I det följande uppräknas markbeloppen enligt arbetspensionslagarna och -förordningarna justerade att överensstämma med löneindex för år 1974.

Lagrum, där markbeloppet är stadgat	Ursprungligt markbelopp	Markbelopp från ingången av år 1974
APL 1 § 1 momentet	90,00	199,65
KAPL 5 § 1 momentet	200,00	630,00
KAPL 7 § 1 momentet	800,00	2 520,00
KAPL 7 § 4 momentet	200,00	630,00
FöPL 7 § 1 momentet	50 000,00	79 949,24
FöPL 19 § 5 momentet	20 000,00	31 979,70
LFöPL 1 § 3 momentet	500,00	799,49
LFöPL 8 § 2 momentet	550,00	879,44
	225,00	359,77
	125,00	199,87
	50,00	79,95
	2 200,00	3 517,77
LFöPL 8 § 4 momentet	35,00	55,96
LFöPL 10 § 1 momentet	6 000,00	9 593,91
LFöPL 19 § 1 momentet	6 000,00	9 593,91
LFöPF 17 § 2 momentet	2 200,00	3 517,77
1 § i beslutet angående tillämpning av FöPL 3 § och LFöPL 4 §	250,00	399,75
FöPL 9 § 2 momentet	3 000,00	4 796,95
	10 000,00	15 989,85
	8 000,00	12 791,88

Preliminära uppgifter om arbetspensionstagarna 30.9.1973

Enligt preliminära meddelanden till Pensionsskyddscentralen uppgick de av APL-, FöPL-, LFöPL- och KAPL-pensionsanstalterna beviljade, den 30.9.1973 gällande pensionerna till det antal och de belopp i medeltal, som nedanstående tabell utvisar.

ALDERSPENSIONER

Pensionsanstalt	Pensionstagare			Pension i medeltal mk/mån.		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
APL-pensionsanstalter						
Pensionsförsäkr.bolag	21 062	24 702	45 764	409	196	294
Pensionskassor	1 775	3 514	5 289	494	198	297
Pensionsstiftelser	7 341	4 882	12 223	487	221	380
APL-pensionsanstalter totalt	30 178	33 098	63 276	433	200	311
FöPL-pensionsanstalter	4 135	2 519	6 654	420	337	389
LFöPL-pensionsanstalten	13 910	13 951	27 861	99	54	76
KAPL-pensionsanstalter	20 186	2 866	23 052	155	92	147
Alla arbetspensionsanstalter	68 409	52 434	120 843	282	162	230

Dessutom erhöles APL-tilläggspension av 1 753 av de ovannämnda ålderspensionstagarna med ett medelbelopp av 595 mk/mån och tilläggspension enligt företagarnas pensionslag av 21 ålderspensionstagare och LFöPL-tilläggspension av 1 ålderspensionstagare.

INVALIDPENSIONER

Pensionsanstalt	Pensionstagare			Pension i medeltal mk/mån.		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
APL-pensionsanstalter						
Pensionsförsäkr.bolag	17 270	21 092	38 362	414	189	290
Pensionskassor	1 344	1 878	3 222	483	214	326
Pensionsstiftelser	5 175	3 139	8 314	471	246	386
APL-pensionsanstalter totalt	23 789	26 109	49 898	430	198	308
FöPL-pensionsanstalter	4 246	1 987	6 233	380	254	339
LFöPL-pensionsanstalten	14 225	14 252	28 477	129	57	93
KAPL-pensionsanstalter	27 903	3 910	31 813	202	100	189
Alla arbetspensionsanstalter	70 163	46 258	116 421	275	149	225

I invalidpensionerna ingår 2 297 delpensioner.

Dessutom erhöles APL-tilläggspension av 1 132 av invalidpensionstagarna med ett medelbelopp av 454 mk/mån och tilläggspension enligt företagarnas pensionslag av 13 invalidpensionstagare.

ALDERS-, INVALID- OCH ARBETSLÖSHETSPENSIONER

Pensionsanstalt	Pensionstagare			Pension i medeltal mk/mån.		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
APL-pensionsanstalter						
Pensionsförsäkr.bolag	38 384	46 027	84 411	411	193	292
Pensionskassor	3 120	5 399	8 519	489	204	308
Pensionsstiftelser	12 517	8 039	20 556	480	230	382
APL-pensionsanstalter totalt	54 021	59 465	113 486	431	199	309
FöPL-pensionsanstalter	8 391	4 509	12 900	400	300	365
LFöPL-pensionsanstalten	28 202	28 219	56 421	114	56	85
KAPL-pensionsanstalter	48 305	6 889	55 194	182	96	171
Alla arbetspensionsanstalter	138 919	99 082	238 001	278	155	227

FAMILJEPENSIONER

Pensionsanstalt	Antalet pensioner	Pension i medeltal mk/mån.	Pensionstagare		
			Änkor	Barn	Totalt
APL-pensionsanstalter					
Pensionsförsäkringsbolag	13 326	268	12 309	7 249	19 558
Pensionskassor	1 098	290	971	633	1 604
Pensionsstiftelser	4 348	283	4 087	1 703	5 790
APL-pensionsanstalter totalt	18 772	272	17 367	9 585	26 952
FöPL-pensionsanstalter	1 983	244	1 849	1 479	3 328
LFöPL-pensionsanstalten	4 136	68	3 768	3 687	7 455
KAPL-pensionsanstalter	10 556	123	9 911	7 130	17 041
Alla arbetspensionsanstalter	35 447	203	32 895	21 881	54 776

Ovannämnda medelbelopp omfattar inte familjepensioner enligt APL-tilläggsförmånerna. Dessa pensioners antal var 897 och medelbelopp 460 mk/mån. Familjepension enligt tilläggsförmånerna erhålls av 883 änkor och 619 barn. Dessutom var antalet familjepensioner enligt FöPL-tilläggsförmånerna 2.

ARBETSLÖSHETSPENSIONER

Pensionsanstalt	Pensionstagare			Pension i medeltal mk/mån.		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
APL-pensionsanstalter						
Pensionsförsäkr.bolag	52	233	285	263	158	177
Pensionskassor	1	7	8	146	158	156
Pensionsstiftelser	1	18	19	162	216	213
APL-pensionsanstalter totalt	54	258	312	259	162	179
FöPL-pensionsanstalter	10	3	13	285	152	255
LFöPL-pensionsanstalten	67	16	83	145	79	132
KAPL-pensionsanstalter	216	113	329	148	78	124
Alla arbetspensionsanstalter	347	390	737	168	134	150

ALDERS-, INVALID-, ARBETSLÖSHETS- OCH FAMILJEPENSIONER

Pensionsanstalt	Antalet pensioner	Pensioner i medeltal mk/mån.
APL-pensionsanstalter		
Pensionsförsäkringsbolag	97 737	289
Pensionskassor	9 617	306
Pensionsstiftelser	24 904	365
APL-pensionsanstalter totalt	132 258	304
FöPL-pensionsanstalter	14 883	349
LFöPL-pensionsanstalten	60 557	84
KAPL-pensionsanstalter	65 750	164
Alla arbetspensionsanstalter	273 448	224

Uppgifter om arbetspensionsanstaltens APL- och KAPL-
verksamhet år 1972

I APL-KAPL-KRETSEN 31. 12. 1972	Försäkr.- bolag	Pensions- stiftelser	Pensions- kassor	Arbets- pens.kas.	Totalt
1. Antalet pensionsanstalter	8	126	13	4	151
2. Antalet arbetsgivare	68 093	185	2 544
3. Antalet arbetstagare	753 100	170 300	82 400	190 000*)	..
4. Lönebelopp mmk/år	10 468	2 864	1 087	2 351	16 770
II PREMIEINKOMST 1972					
1. Premieinkomst **) mm	713.0	136.9	65.5	141.1	1 056.5
1a. Grundpensionsskydd	650.4	136.9	65.5	141.1	993.9
1b. Tilläggs-pensionsskydd	62.6	—	—	—	62.6
III UTBETALDA PENSIONER 1972					
1. Utbetalda pensioner 1 000 mk	289 331	87 471	28 023	112 228	517 053
1a. Ålderspensioner	124 391	42 587	14 508	32 279	213 765
1b. Invalidpensioner	115 168	31 228	10 624	67 476	224 496
1c. Arbetslöshetspensioner	286	39	11	244	580
1d. Familjepensioner	33 356	11 083	2 878	12 224	59 541
1e. Registrerade tilläggs-pens.	16 130	2 534	2	5	18 671
IV UNDER REDOVISNINGÅRET BEVILJADE PENSIONER					
1. Antalet pensioner	20 521	4 871	1 870	14 083	41 345
1a. Ålderspensioner	7 890	1 862	784	4 727	15 263
1b. Invalidpensioner	9 941	2 216	883	7 150	20 190
1c. Arbetslöshetspensioner	125	10	1	154	290
1d. Familjepensioner	2 565	783	202	2 052	5 602
2. Pensioner 1 000 mk/år	70 108	20 216	6 125	24 661	121 110
2a. Ålderspensioner	26 537	8 196	2 495	6 933	44 161
2b. Invalidpensioner	35 126	9 396	3 019	14 822	62 363
2c. Arbetslöshetspensioner	263	19	1	243	526
2d. Familjepensioner	8 182	2 605	610	2 663	14 060
3. Antalet begravningsbidrag	62	3	—	—	65
4. Begravningsbidrag 1 000 mk	219	3	—	—	222
V PENSIONSBESTÅND, GALLANDE PENS. 31. 12. 1972					
1. Antalet pensioner	86 855	22 169	8 586	60 481	178 091
1a. Ålderspensioner	40 820	11 163	4 777	21 056	77 816
1b. Invalidpensioner	34 042	7 230	2 851	29 913	74 036
1c. Arbetslöshetspensioner	197	17	6	234	454
1d. Familjepensioner	11 796	3 759	952	9 278	25 785
2. Pensionsbestånd 1 000 mk/år	287 887	89 056	28 637	106 572	512 152
2a. Ålderspensioner	139 087	46 718	15 435	33 519	234 759
2b. Invalidpensioner	110 460	30 048	10 167	60 254	210 929
2c. Arbetslöshetspensioner	391	39	10	330	770
2d. Familjepensioner	37 949	12 251	3 025	12 469	65 694
VI FÖRSÄKRINGSPREMIEFOND FÖR STIFTELSE PENSIONS- ANSVAR) 31. 12. 1972					
1. Försäkringspremiefond	2 890,5	653,3	299,7	637,4	4 480,9
1a. Grundpensionsskydd	2 445,4	653,3	299,7	637,4	4 035,8
1b. Tilläggs-pensionsskydd	445,1	—	—	—	445,1
2. Ansvarsbrist mm	—	41,3	1,2	—	42,5

*) Uppskattat antal arbetstagare underlydande KAPL vid slutet av år 1972.

**) I premieinkomsten ingår icke de överföringar (25,1 mmk), som gjorts från tidigare frivilliga pensionssystem till de lagstadgade pensionernas del. Premieinkomsten omfattar ej heller den försäkringspremie om 8,8 mmk, som arbetslöshetskassornas centralkassa enligt APL 12 a § erlade för år 1971, och som gottgjordes till arbetspensionsanstalterna år 1972.

STATISTISKA UPPGIFTER OM ARBETSPENSIONSANSTALTERNAS FöPL- OCH LFöPL-
VERKSAMHET SAMT ÖVER HELA DEN LAGSTADGADE VERKSAMHETEN ÅR 1972

I VERKSAMHETSOMRÅDET 31. 12. 1972	Verksamhet enligt företagarpens.lagarna				Verksamhet enligt APL, KAPL, LFöPL och LFöPL totalt
	Försäkr. bolag	Pensions- kassor	Lantbr.- föret. pens.anst.	Totalt	
1. Antalet pensionsanstalter	8	5	1	14	152
2. Antalet försäkrade	97 700	2 700	362 500	462 900	..
3. Arbetsinkomster/Löner mmk/år	1 221	42	1 375	2 638	19 408
II PREMIEINKOMST 1972					
1. Premieinkomst mmk	69.4	2.3	*) 40.8	112.5	1 169.0
1a. Grundpensionsskydd	69.0	2.3	40.8	112.1	1 106.0
1b. Tilläggspensionsskydd	0.4	—	0.0	0.4	63.0
III UTBETALDA PENSIONER 1972					
1. Utbetalda pensioner 1 000 mk	39 600	985	40 553	81 138	598 191
1a. Ålderspensioner	17 411	474	14 808	32 693	246 458
1b. Invalidpensioner	18 575	417	23 435	42 427	266 923
1c. Arbetslöshetspensioner	0	—	43	43	623
1d. Familjepensioner	3 575	94	2 258	5 927	65 468
1e. Registrerade tilläggspens.	39	—	9	48	18 719
IV UNDER REDOVISNINGÅRET BEVILJADE PENSIONER					
1. Antalet pensioner	5 071	113	23 874	29 058	70 403
1a. Ålderspensioner	1 964	47	9 164	11 175	26 438
1b. Invalidpensioner	2 463	52	13 086	15 601	35 791
1c. Arbetslöshetspensioner	—	—	29	29	319
1d. Familjepensioner	644	14	1 595	2 253	7 855
2. Pensioner 1 000 mk/år	20 021	449	22 454	42 924	164 034
2a. Ålderspensioner	8 688	222	7 474	16 384	60 545
2b. Invalidpensioner	9 672	193	13 655	23 520	85 883
2c. Arbetslöshetspensioner	—	—	45	45	571
2d. Familjepensioner	1 661	34	1 280	2 975	17 035
V PENSIONSBESTÅND, GALLANDE PENS. 31. 12. 1972					
1. Antalet pensioner	11 048	232	44 454	55 734	233 825
1a. Ålderspensioner	5 079	121	21 512	26 712	104 528
1b. Invalidpensioner	4 427	82	19 844	24 353	98 389
1c. Arbetslöshetspensioner	—	—	33	33	487
1d. Familjepensioner	1 542	29	3 065	4 636	30 421
2. Pensionsbestånd 1 000 mk/år	42 768	926	39 725	83 419	595 571
2a. Ålderspensioner	21 746	543	17 646	39 935	274 694
2b. Invalidpensioner	16 825	299	19 740	36 864	247 793
2c. Arbetslöshetspensioner	—	—	49	49	819
2d. Familjepensioner	4 197	84	2 290	6 571	72 265
VI FÖRSÄKRINGSPREMIEFOND 31. 12. 1972					
1. Försäkringspremiefond	130.6	4.6	51.0	186.2	4 667.1
1a. Grundpensionsskydd	128.7	4.6	51.0	184.3	4 220.1
1b. Tilläggspensionsskydd	1.9	—	0.0	1.9	447.0

*) Exklusive av staten erlagd andel av pensionerna 17.0 mmk.

English Summaries

Editorial

One of the fundamental ideas of employment pension legislation is that the salary/wage is the basis on which the pension is calculated. The standard is easy to apply in calculating the pension of a person in an employment relation: His pay is a distinct and definable concept. The self-employed is in a different position. To be able to compare his earnings with the pay of a person in an employment relation it has been necessary work is to be estimated. Even then, interpretation problems arise constantly.

The amendment to the law that took effect at the beginning of 1973, that is, the introduction of a part pension, also led to difficulties of application to the self-employed. The award of a part pension requires that the beneficiary has an illness, defect or injury which has reduced his estimated capacity for work by at least two-fifths. The loss of working ability of a person in an employment relation is usually reflected directly in the quantity or quality of the work performed and by this route in the pay, and thus a fairly accurate comparison of the new situation with the earlier one is possible. The loss of working capacity of the self-employed is not necessarily visible in this activity, at least not at once. It may happen that the yield from work that accrues to the benefit of the self-employed is smaller than earlier, but when estimating the decrease in his earning capacity the instance pronouncing on the pension must generally rely on a medical certificate and the applicant's own estimate, without the accurate information that is available about the changes in the pay and work of a person in an employment relation.

Greater accuracy is necessary from the point of view of both the self-employed's legal security and the general expediency of the system. This need is stressed by the considerable number of self-employed among the applicants for a part pension.

The present practice could be made accurate in principle in two ways. Firstly, when making the invalidity decision greater attention could be paid to medically verifiable changes that have taken place in the applicant's state of health. The second alternative is to seek to find new means and sources of information for establishing more precisely the loss of earning capacity that has actually taken place. In-

creasing emphasis on the medical factors would perhaps result in schematic settlements — and it was expressly to avoid them that the importance of social considerations parallel with the medical factors was stressed when the employment pension was reformed. There thus remains the need to search for new yardsticks for the evaluation of the reduction of working capacity of the self-employed — and of the employee's working capacity in general.

Credit insurance and credit insurance premiums

(article on p. 16)

The article reports on the credit insurance activity pursued by the Central Pension Security Institute.

Although the Central Pension Security Institute as the central establishment of the employment pension system does not itself do pension insurance business, it has the responsibility for granting credit insurances which are a form of insurance against loss or damage.

The Employees' Pensions Act states what guarantees insurance pension institutes can use when they borrow savings funds for pension insurance activity. One form of guarantee is credit insurance granted by the Central Pension Security Institute. When statutory employment pension protection is arranged through a pension foundation, credit insurance is compulsory to secure the employees' pension protection.

The object of the Central Pension Security Institute's credit insurance is, thus, to ensure pension protection in accordance with the employment pension system when it is not covered sufficiently by funding or when there is not sufficient certainty that the funds have been securely invested.

Pension protection of artists

(article on p. 10)

The article deals with the report of the Artists' Pension Protection Committee which was completed in June 1973. According to the report, artists's problems under the present pension legislation arise partly from the small size and irregularity of the self-employed's income and

partly from the fact that a considerable proportion of the artists' income is grants for which no pension insurance premiums are paid.

The committee did not consider itself able within the framework of its resources to make any suggestions on amending the employment pension acts. It proposed that a new working group be set up for this purpose.

The committee suggested that the extraordinary state pensions to artists be increased and mentioned the possibility of halving them and combining them with a survivors' pension.

The report is accompanied by a dissenting opinion signed by the artist members of the committee. This proposes that the state should undertake to provide the pension protection of artists as far as grants-in-aid- are concerned. It also proposes that extraordinary state pensions be granted to artists already during their active working years as "advance" pension entitlements to be paid when the artist reaches pension age or becomes incapacitated for work.

On rehabilitation (article on p. 5)

The article reports on an interview with Mr Veikko Niemi, chief of the Rehabilitation Centre of the Insurance Branch, in which he says:

Rehabilitation as a concept derives from the domain of medical care, on the one hand, and from that of social policy on the other hand. Returning a man to working life who has had an accident or suffered a disease requires planned guidance that goes beyond ordinary medical care.

Rehabilitation has long been a feature of insurance, and in particular of social insurance. It was not made obligatory in the employment pension system, but the system offers nevertheless an opportunity of rehabilitation which

has also been used. As the employment pension system is built around working life, vocational rehabilitation especially is closest to the employment pension system. Rehabilitation that maintains working capacity is the field that needs developing most. We prefer using this term to the more obscure preventive rehabilitation. It has already been possible to practice it in isolated cases under the regulations. It would be better in every way if rehabilitation could be begun already before the onset of the symptoms, or at the latest when they appear. It should be possible to work in the working milieu itself. And we must not imagine that rehabilitation is an elixir for a person who has become run down at work. We believe that the work is useful if we can postpone a person's retirement on pension even for just a year.

Työeläke will discuss rehabilitation questions in greater detail in 1974.

The appeal procedure of the employment pension system (article on p. 20)

The article describes the appeal procedure in different employment pension systems. There are differences in the procedure between the employment pension system of the private sector and the comparable systems for the central and local authorities and sailors. The article notes that certain drawbacks result from the different character of the appeal instances. These have long been known and changes are being planned by the pension system committee. The aim of the planned changes is to have two instances of appeal in each system. Some systems have only one at present. It is also planned to make the Insurance Court the only supreme instance of appeal for all pension systems.

